

**SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS
BETÄNKANDE 49/2014 rd**

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 december 2014 regeringens proposition med förslag till lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och till vissa lagar som har samband med den (RP 277/2014 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har arbetslivs- och jämställdhetsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (AjUU 18/2014 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Mika Mänttari och regeringssekreterare Tiina Muinonen, social- och hälsovårdsministeriet
- teamchef Kirsi Karvala, Arbetshälsoinstitutet

- ordförande Jaakko Hannula, Besvärsnämnden för olycksfallsärenden
- överdomare Juha Pystynen, försäkringsdomstolen
- verkställande direktör Jussi Kauma, Besvärsnämnden för olycksfallsärenden
- verkställande direktör Juha Mikkola, Försäkringsbranschens Rehabilitering
- jurist Paula Ilveskivi, Akava ry
- juridisk ombudsman Mikko Nyssölä, Finlands Näringsliv rf
- direktör Lea Mäntyniemi, Finansbranschens Centralförbund
- chefsjurist Timo Koskinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- chef för juridiska ärenden Kirsi Pohjolainen, Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund
- social- och hälsovårdspolitisk ombudsman Riitta Työläjarvi, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf
- jurist Henrik Gustafsson, Handikappforum rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen en ny lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Den nya lagen innebär att strukturen hos den nuvarande lagstiftningen om olycksfallsförsäkring och yrkessjukdomar omarbetas fullständigt.

Innehållet i lagstiftningen ändras så att det motsvarar de förändrade förhållandena i arbetslivet och de krav som enligt grundlagen gäller för bland annat författningsnivå och bestämmelser om bemyndigande i modern lagstiftning.

Bestämmelser om innehållet i det skydd för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som är obligatoriskt i samband med arbetsavtals- och tjänsteförhållanden ska i finnas i den föreslagna lagen. Denna lag ska ersätta lagen om olycksfallsförsäkring, yrkessjukdomslagen och lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring. Försäkring för arbete som företagare ska alltså grunda sig på frivillighet, men utgångspunkten för att en företagare ska få försäkring är att företagaren har försäkrat sig enligt lagen om pension för företagare.

I den nya lagen förtydligas och preciseras ordalydelsen i de gällande bestämmelserna. Tolkningar och principer utifrån rätts- och ersättningspraxis skrivs in i lagen, vilket innebär att individens rättigheter och skyldigheter framgår tydligt av lagen så som grundlagen förutsätter. Det föreslås mer detaljerade lagbestämmelser än för närvarande bland annat om under hurdana förhållanden och omständigheter olycksfallen ska ha inträffat eller yrkessjukdomarna debuterat för att ersättning ska ges ut. I den nya lagen

definieras också vad som i lagen avses med olycksfall och uppställs det ersättningsrättsligt viktiga kravet att det ska finnas ett medicinskt orsakssamband. Som ett led i åtgärderna för att bekämpa grå ekonomi föreslås bestämmelser som gäller tillsyn över olycksfallsförsäkringsverksamheten. Det föreslås att en ny bestämmelse om olycksfallsförsäkringspremiebedrägeri fogas till strafflagen. Vidare föreslås det vissa andra sådana ändringar av bland annat arbetspensionslagarna som hänför sig till tillsynen över försäkringsverksamheten och samordningen av ersättningarna. Propositionen innehåller inte några ändringar som gäller de grundläggande strukturerna för systemet för försäkring mot olycksfall i arbetet och mot yrkessjukdomar, såsom finansieringen av systemet eller verkställighetsarrangemangen.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2016. Ändringen gällande beräkningen av menersättningens engångsersättning avses dock träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Utskottet välkomnar att lagstiftningen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar revideras efter långvarig beredning. Reformen förtydligar och moderniserar bestämmelserna, som i dag finns spridda över flera lagar. Upplägget är tydligare när tre lagar sammanförs till en enda lag. Kraven i grundlagen beaktas bättre, vilket konkret innebär att parternas rättigheter och skyldigheter framgår tydligare av lagen än fallet är med den gällande lagstiftningen. Reformen ändrar inte grundstrukturen, exempelvis finansieringen eller genomförandet, i försäkringen för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Ersättningsnivåerna ändras inte heller i någon större utsträckning.

Det är positivt att reformen tar hänsyn till förändringarna i arbetslivet, bland annat distansarbete och det ökade resandet i arbetet. En viktig nyhet är också att ersättningsärenden ska hand-

läggas snabbare. Följaktligen får försäkringsanstalterna sju vardagar på sig att senast börja utreda ett ersättningsärende. Fristen för att fatta besluten förkortas från tre till en månad från att försäkringsanstalten har fått nödvändig information för att avgöra ärendet. Dessutom är både den skadade och arbetsgivaren skyldiga att medverka till att ett ersättningsärende handläggs snabbt.

Många av de tolkningar som utformats utifrån rätts- och ersättningspraxis för den gällande lagstiftningen skrivs in i den nya lagen. Den nya lagen avses vara mer detaljerad bland annat om de förhållanden som berättigar till ersättning för ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom. Dessutom kräver lagen att det medicinska orsakssambandet bedöms, vilket är viktigt i ersättningsrättsligt hänseende. I och med att ersättningsprinciperna framgår tydligare av lagen blir systemet mer öppet samtidigt som beslutskriterierna blir begripligare.

Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med kommentarerna och ändringsförslagen nedan.

Tillämpningsområdet

Lagförslaget avser arbete som utförs i förvärvssyfte. Beträffande arbetstagare gäller tillämpningsområdet bara anställnings- och tjänsteförhållande. För företagare ska det fortfarande vara frivilligt att teckna olycksfallsförsäkring. Företagare är personer som är skyldiga att teckna försäkring för sig själva enligt lagen om pension för företagare. I det hänseendet förtydligas social trygghet för företagare i lagförslaget.

Tillämpningsområdet inbegriper inte vissa grupper med särskilda behov i lagen om olycksfallsförsäkring. Det gäller bland annat närståendevårdare, familjevårdare, men också personal inom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och arbetsverksamhet för personer med funktionsnedsättning. Det planeras en särskild lag om dessa grupper som ska inbegripa dem i den obligatoriska försäkringen enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt utreds det om bestämmelserna om olycksfallsförsäkring behöver ses över i deras fall och om det vore lämpligast att de försäkras i samma försäkringsanstalt. Utskottet påpekar att ändringarna måste träda i kraft samtidigt med lagarna i denna proposition.

Yrkesmilitärer är statliga tjänstemän och de ingår därför i tillämpningsområdet. Däremot bereds för närvarande en särskild lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som ska gälla personer som deltar i civila och militära krishanteringsinsatser. Också lagen om olycksfall i militärtjänst kommer att ses över samtidigt.

Yrkesinriktad rehabilitering

Det är extra välkommet att regeringen vill effektivisera den yrkesinriktade rehabiliteringen. Om en skadad är arbetsoförmågan och arbetsoförmågan drar ut på tiden, ska försäkringsanstalten inom tre månader bedöma behovet av rehabilitering. Därefter ska den göra en ny bedömning var tredje månad. Dessutom förpliktar lagen försäkringsanstalten att följa upp hur utredningen av

rehabiliteringsärendet fortskrider. Utskottet understryker vikten av att rehabiliteringsbehovet upptäcks så tidigt som möjligt, att man kommer fram till en lämplig rehabiliteringsmetod för den skadade och att det aktivt följs upp hur rehabiliteringen fortskrider. Bestämmelserna om vad rehabiliteringen ska innefatta motsvarar i stora drag de gällande bestämmelserna, och det görs inga större ändringar i nuvarande tillämpningspraxis.

Menersättning

Enligt den nya lagen ska menersättning ges ut som engångsersättning i invaliditetsklasserna 1—5. I fortsättningen ska menersättningen beräknas enligt samma kriterier för både kvinnor och män. Också den gällande lagen om olycksfallsförsäkring kommer att ändras på den punkten redan från och med april, eftersom de gällande bestämmelserna ger män lägre menersättning på grund av kortare förväntad livstid och detta inte är förenligt med EU:s direktiv om jämställdhet mellan kvinnor och män. Efter dom C-318/13 från Europeiska unionens domstol är det klart att engångsersättningen inom menersättningen inte kan vara könsrelaterad. Ändringen innebär också att extra ersättningar måste betalas ut retroaktivt i de fall när engångsersättning har getts ut efter domen från EU-domstolen. Utskottet behandlade olikheterna i beräkningskriterierna för menersättning till kvinnor och män i betänkande ShUB 55/2009 rd och framhöll då att vi bör frångå olika beräkningskriterier för kvinnor och män och att könsneutrala beräkningskriterier i vilket fall som helst är mer förenliga med vår lagstadgade socialförsäkring.

Överklagande

Den som är missnöjd med beslutet från försäkringsanstalten kan överklaga beslutet till besvärsnämnden för olycksfallsärenden. Beslut från besvärsnämnden kan överklagas hos försäkringsdomstolen. I båda fallen tillämpas förvaltningsprocesslagen på överklagandet. I vissa fall kan ett beslut från försäkringsdomstolen överklagas till högsta domstolen. Men det krävs alltid besvärstillstånd. I högsta domstolen betrak-

tas målet som tvistemål och följaktligen tillämpas rättegångsbalken i dessa fall.

Mål som gäller socialförsäkringen ska överklagas enligt förvaltningsprocesslagen och högsta förvaltningsdomstolen är då den högsta instansen. Efter försäkringsdomstolen ändras processbestämmelserna i mål som gäller olycksfall i arbetet vid överklagande från förvaltningsprocess till civil process. Det betyder att principerna för bevisning och kostnadsersättning ändras under överklagandeprocessen. Utskottet menar att man bör utreda om bestämmelserna om överklagande är rationella.

Sjukdomar relaterade till fuktskador

I samband med propositionen utredde en trepartsgrupp möjligheterna att införa en förmån liknande dagpenning, när en arbetstagare blir tvungen att byta arbete eftersom han eller hon inte kan arbeta kvar på grund av ohälsa som beror på fuktskador på arbetsplatsen, trots att personen inte har diagnostiserats med någon yrkessjukdom enligt den nya lagen.

Enligt uppgifter till utskottet förbereddes ett utkast till en temporär försökslag. På vissa villkor hade arbetstagare kunnat få förmånen i högst sex månader, om de deltar i arbetsprövning eller arbetsträning någon annanstans än hos sin arbetsgivare. Parterna kunde dock inte nå så stor samsyn att beredningen hade kunnat fortsätta.

De som inte kan arbeta kvar på grund av mikrobiell exponering vid fuktskador på arbetsplatsen står i de flesta fall helt utanför alla system för försörjningstrygghet, framhåller utskottet. De betraktas inte som arbetsoförmögna och sjukdagpenning ges bara ut för en viss tid. Dessutom har de begränsade möjligheter att söka andra jobb på grund av exponeringen. Som arbetslivs- och jämställdhetsutskottet framhåller är förlust av arbetsförmågan då inte relaterad till själva arbetet utan har exempelvis samband med byggnaden där arbetet finns.

Ohälsa relaterad till exponering förekommer mycket ofta, men kunskaperna om de exakta sjukdomsalstrarna är fortfarande bristfälliga. I merparten av fallen går det inte att entydigt mäta eller klarlägga sjukdomsalstraren. Situationen är

inte tillfredsställande för de som insjuknar, anser utskottet. Det finns all anledning att fortsätta med arbetet att förbättra situationen för personer som utsatts för mikrobiell exponering vid fuktskador för att de ska ges chansen att få anställning inom sitt yrke.

Åtgärder för att förebygga olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

Årligen råkar ungefär 125 000 arbetstagare och cirka 7 000 företagare ut för olycksfall i arbetet i vårt land. De viktigaste bestämmelserna för att förebygga olycksfall i arbetet finns i arbetarskyddslagen och lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen. Årligen upptäcks cirka 4 000 fall av yrkessjukdomar eller misstanke om yrkessjukdom. Det är enligt utskottet viktigt att sätta in effektiva åtgärder för att förebygga arbetsoförmåga till följd av olycksfall i arbetet eller yrkessjukdomar. Dessutom vill utskottet framhålla att andra sjukdomar med anknytning till arbetet har ännu större inverkan på arbetsförmågan och folkhälsan än yrkessjukdomar. Därför är det av största vikt med avseende på bibehållen arbetsförmåga att faktorer som orsakar sjukdomar i rörelseorganen och psykiska problem åtgärdas också i arbetslivet.

Information

De försäkringsanstalter som ska verkställa den nya lagstiftningen blir tvungna att göra stora omställningar i sina informationssystem och kommer att ha mycket administrativt arbete. Verkställigheten kommer också att kräva stora satsningar på utbildning. Dessutom kommer två lagar ännu länge att tillämpas parallellt eftersom den gamla lagen ska tillämpas på olycksfall i arbetet som inträffat och yrkessjukdomar som debuterat före 2016. Det är följaktligen mycket viktigt att både försäkringstagare och försäkringsgivare blir väl informerade om reformen.

Detaljmotivering

Propositionen innehåller ett flertal lagförslag som ändras på samma sätt som i propositionen med förslag till lag om lantbruksföretagare

olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och till vissa lagar som har samband med den (RP 278/2014 rd). Proposition RP 278/2014 rd tar hänsyn till formuleringarna i denna proposition, men innehåller också en del andra ändringar. Därför föreslår utskottet här att lagförslag 3—6 och 9—13 avvisas.

Lagförslag 1

8 §. *Arbete som utförs i egenskap av arbetstagarare.* Arbete som utförs i egenskap av arbetstagarare. I 2 punkten nämns lagen om hushållsarbetstagares arbetsförhållande (951/1977). Lagen har upphävs genom lagen om upphävande av lagen om hushållsarbetstagares arbetsförhållande (1002/2014) och den måste strykas i 2 punkten.

62 §. *Avdrag för löntagarpremier som görs på dagpenningen.* Avdrag för löntagarpremier som görs på dagpenningen. Paragrafen nämner inte rehabiliteringspenning som ges ut till samma belopp som dagpenning och betalas ut under dagpenningsperioden, det vill säga i ett år räknat från skadefallet. Tanken med paragrafen har inte varit att ändra avdraget. Utskottet föreslår därför att paragrafen ändras till att avdraget också får göras på rehabiliteringspenning som ges ut till samma belopp som dagpenning. Paragrafen får därför ett nytt 3 mom. som föreskriver att bestämmelserna om dagpenning i 1 och 2 mom. tillämpas på rehabiliteringspenning som betalas ut tills samma belopp som dagpenning. Samma formulering ingår i 135 § 2 mom.

89 §. *Yrkesinriktad rehabilitering.* Yrkesinriktad rehabilitering. Utskottet föreslår att "på arbetsklínik eller annan liknande inrättning" stryks i 3 mom. 3 punkten om arbetsträning. Begreppet arbetsklínik är föråldrat och arbetsträning genomförs inte längre inom ramen för rehabilitering bekostad av olycksfallsförsäkringsanstalterna. Formuleringen arbetsträning i det tidigare eller det nya arbetet täcker in de till buds stående insatserna.

221 §. *Namnteckningsrätt, bokföring och bokslut samt revisorer.* I 3 mom. om Olycksfallsförsäkringscentralen måste "Styrelsen ska välja" ändras till "Det allmänna mötet ska välja" eftersom felet kommit in av misstag. I 215 § 2 mom. 5 punkten om det allmänna mötet nämns denna uppgift.

225 §. *Skadeståndsskyldighet för en styrelseledamot.* Skadeståndsskyldighet för en styrelseledamot. Utskottet föreslår att paragrafen ändras eftersom verkställande direktören för Olycksfallsförsäkringscentralen av misstag har utelämnats. Verkställande direktören står inte i anställningsförhållande till Olycksfallsförsäkringscentralen utan han eller hon är ett organ med lagstadgade uppgifter. Därför är det lämpligt att föreskriva om verkställande direktörens skadeståndsskyldighet på samma sätt som om styrelsens skadeståndsskyldighet. Paragrafen gäller annan skadeståndsskyldighet än den som beror på tjänsteansvar.

Lagförslag 7

Utskottet föreslår att lagförslaget ändras eftersom de ändrade paragraferna har sin slutliga utformning i proposition RP 278/2014 rd, utom 26 § som bara finns i denna proposition.

Lagförslag 23

Sedan propositionen lämnades har 84 § 1 mom. ändrats genom lag 1376/2014, som trädde i kraft den 1 januari 2015. Följaktligen måste lagförslaget ändras.

Lagförslag 36

Riksdagen har godkänt en ny 15 punkt i 6 § 1 mom. på grundval av proposition RP 166/2014 rd. Därför blir 15 punkten i propositionen 16 punkten.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 2, 8, 14—22, 24—
35 och 37 utan ändringar,

godkänner lagförslag 1, 7, 23 och 36
med ändringar (*Utskottets ändrings-
förslag*) och

förkastar lagförslag 3—6 och 9—13.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

I AVDELNINGEN

Allmänna bestämmelser

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1—7 §
(Som i RP)

2 kap.

**Personer som omfattas av tillämpnings-
området**

8 §

Arbete som utförs i egenskap av arbetstagare

Om inte något annat föreskrivs nedan ska den-
na lag tillämpas på den som arbetar

(1 punkten som i RP)

2) i ett anställningsförhållande enligt 1 § i la-
gen om sjöarbetsavtal (756/2011) (*utesl.*),

(3—8 punkten som i RP)

9—12 §

(Som i RP)

3 kap.

Territoriellt tillämpningsområde

13 och 14 §
(Som i RP)

II AVDELNINGEN

Skadefall som ska ersättas

4 kap.

Allmänna bestämmelser

15 och 16 §
(Som i RP)

5 kap.

Bestämmelser om olycksfall i arbetet

17—25 §
(Som i RP)

6 kap.	<i>Ersättning för lön under den tid undersökning och fysikalisk behandling pågår</i>
Bestämmelser om yrkessjukdomar	48 och 49 § (Som i RP)
26—32 § (Som i RP)	
7 kap.	9 kap.
Ömhet orsakad av arbetsrörelse, misshandel samt annan avsiktlig gärning som någon annan utför samt psykisk chockreaktion	Övriga kostnadsersättningar
33—35 § (Som i RP)	50—54 § (Som i RP)
	10 kap.
	Ersättning för inkomstbortfall
III AVDELNINGEN	<i>Allmänna bestämmelser</i>
Förmåner	55 § (Som i RP)
8 kap.	<i>Dagpenning</i>
Ersättning för sjukvård	56—61 § (Som i RP)
<i>Allmänna bestämmelser</i>	62 §
36—38 § (Som i RP)	<i>Avdrag för löntagarpremier som görs på dagpenningen</i>
<i>Ersättning för sjukvård inom den offentliga hälso- och sjukvården</i>	(1 och 2 mom. som i RP) <i>Det som föreskrivs 1 och 2 mom. om dagpenning gäller också rehabiliteringspenning som betalas ut till ett lika stort belopp som dagpenning. (Nytt 3 mom.)</i>
39—42 § (Som i RP)	
<i>Ersättning för sjukvård inom den privata hälso- och sjukvården</i>	<i>Olycksfallspension</i>
43—45 § (Som i RP)	63—68 § (Som i RP)
<i>Ersättning för sjukvård i utlandet</i>	<i>Rehabiliteringspenning</i>
46 och 47 § (Som i RP)	69 § (Som i RP)

*Ersättning till studerande för inkomstbortfall
vid hinder i studierna*

70 §
(Som i RP)

Hur årsarbetsinkomst bestäms

71—80 §
(Som i RP)

*Arbetsinkomster som utgör grund för en ersätt-
ning för inkomstbortfall*

81 och 82 §
(Som i RP)

11 kap.

Ersättning för bestående men

83—87 §
(Som i RP)

12 kap.

Ersättning för rehabilitering

88 §
(Som i RP)

89 §

Yrkesinriktad rehabilitering

(1 och 2 mom. som i RP)
Åtgärder som avses i 1 mom. är
(1 och 2 punkten som i RP)
3) arbetsträning i det tidigare eller det nya ar-
betet (*utesl.*),
(4—8 punkten som i RP)
(4 och 5 mom. som i RP)

90—98 §
(Som i RP)

13 kap.

**Ersättning som betalas på grund av att den
skadade avlider**

99—109 §
(Som i RP)

IV AVDELNINGEN

Hur förmåner verkställs

14 kap.

Hur ett ersättningsärende väcks

110—116 §
(Som i RP)

15 kap.

**Parter och rätt att föra talan vid handlägg-
ning av ett ersättningsärende**

117 och 118 §
(Som i RP)

16 kap.

**Bestämmelser om försäkringsanstaltens för-
farande i ersättningsärenden**

119—127 §
(Som i RP)

17 kap.

**Bestämmelser om förfarandet i fråga om den
skadade och andra ersättningssökande i er-
sättningsärenden**

128—134 §
(Som i RP)

18 kap.

Hur ersättning ska betalas

135—145 §
(Som i RP)

19 kap.

**Inverkan på handläggningen av ersättnings-
ärenden av att skyldigheter försummas**

146—155 §
(Som i RP)

V AVDELNINGEN

**Försäkringsverksamhet och försäkringspre-
mier**

20 kap.

Försäkringsverksamhet

156—165 §
(Som i RP)

21 kap.

**Hur försäkringspremier ska bestämmas och
betalas**

166—176 §
(Som i RP)

22 kap.

Tillsyn över försäkringsverksamhet

177—186 §
(Som i RP)

VI AVDELNINGEN

Frivilliga försäkringar

23 kap.

Allmänna bestämmelser

187 §
(Som i RP)

24 kap.

Företagares försäkring för arbetstiden

188—198 §
(Som i RP)

25 kap.

Frivillig fritidsförsäkring

199—203 §
(Som i RP)

26 kap.

**Frivillig försäkring för arbetstiden för
arbetstagare vid arbete i utlandet**

204 §
(Som i RP)

VII AVDELNINGEN

Verkställighetssystem

27 kap.

Försäkringsanstalter

205—208 §
(Som i RP)

28 kap.

Olycksfallsförsäkringscentralen

209—220 §
(Som i RP)

221 §

Namnteckningsrätt, bokföring och bokslut samt revisorer

(1 och 2 mom. som i RP)

Det allmänna mötet ska välja två revisorer och personliga revisorssuppleanter för dem för en räkenskapsperiod i sänder för att ganska Olycksfallsförsäkringscentralens bokföring och bokslut samt förvaltning. Minst en revisor och dennes suppleant ska uppfylla de behörighetskrav som i försäkringsbolagslagen ställs på en revisor i ett försäkringsbolag. Revisorerna är samtidigt övervakningsrevisorer.

222—224 §
(Som i RP)

225 §

Skadeståndsskyldighet för en styrelseledamot och verkställande direktören

En styrelseledamot och verkställande direktören är *skyldiga* att ersätta en skada som *de* uppsåtligt eller av vårdslöshet har orsakat Olycksfallsförsäkringscentralen. Detsamma gäller när en medlem i Olycksfallsförsäkringscentralen eller någon annan orsakas skada genom överträdelse av denna lag eller Olycksfallsförsäkringscentralens stadgar. Bestämmelser om tjänsteansvar finns i 206 §.

29 kap.

Ersättningsnämnden för olycksfallsärenden

226—228 §
(Som i RP)

30 kap.

Skyldighet att betala tillskottspremie och garantiavgift

229 och 230 §
(Som i RP)

31 kap.

Fördelningssystemet

231 och 232 §
(Som i RP)

32 kap.

Särskilda bestämmelser

233—236 §
(Som i RP)

VIII AVDELNINGEN

Sökande av ändring, omprövning och återkrav

33 kap.

Sökande av ändring

237—243 §
(Som i RP)

34 kap.

Omprövning, undanröjande av ett beslut och återkrav

244—247 §
(Som i RP)

IX AVDELNINGEN	37 kap.
Särskilda bestämmelser	Straffbestämmelser
35 kap.	279 och 280 § (Som i RP)
Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter	38 kap.
248—264 § (Som i RP)	Ikraftträdande
36 kap.	281—286 § (Som i RP)
Särskilda bestämmelser	
265—278 § (Som i RP)	

7.

Lag om ändring av 26 § i lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut
(*Utesl.*)
ändras i lagen om statens pensioner (1295/2006) 26 § som följer:
(*Utesl.*)

14, 18 och 24 § (<i>Utesl.</i>)	41, 73 och 128 § (<i>Utesl.</i>)
26 § (Som i RP)	(1 mom. som i RP) (2 och 3 mom. <i>utesl.</i>)

23.

Lag om ändring av 84 § i lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om främjande av integration (1386/2010) 84 § 1 och 2 mom., av dem 84 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1376/2014, som följer:

84 §

Försäkringsskyddet för personer som deltar i integrationsfrämjande åtgärder

Ersättning av statens medel enligt samma principer som gäller för ersättning för olycksfall enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) betalas för olycksfall som inträffat eller yrkessjukdom som ådragits i samband med deltagande i integrationsfrämjande frivilliga studier enligt 22 § till den som får arbetslöshetsförmån och för olycksfall och yr-

kessjukdom i samband med andra integrationsfrämjande åtgärder som överenskommits specificerat till den som får arbetsmarknadsstöd. Ersättningen betalas dock endast om den som lidit skada inte har rätt till en minst lika stor ersättning enligt någon annan lag.

(2 mom. som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

36.

Lag

om ändring av lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 14 punkten, sådan den lyder i lag 1153/2013, och

fogas till 6 § 1 mom. nya 15 och 16 punkter som följer:

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

14) beviljande och återkallande av trafik tillstånd i enlighet med lagen om kommersiell godstransport på väg (693/2006) och kollektivtrafiklagen (869/2009),

15) en tillsynsuppgift enligt 14 kap. 1 § i stiftelselagen (/), (Ny)

16) tillsynen enligt 177 § 1 mom. och 179 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) över de skyldigheter som gäller försäkring.

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 18 februari 2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Anneli Kiljunen /sd
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Ari Jalonen /saf
Johanna Jurva /saf
Merja Kuusisto /sd
Sanna Lauslahti /saml
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd

Hanna Mäntylä /saf
Mikael Palola /saml
Terhi Peltokorpi /cent
Sari Sarkomaa /saml
Hanna Tainio /sd
Raija Vahasalo /saml
Ulla-Maj Wideroos /sv
Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.

RESERVATION 1

Motivering

Propositionen med förslag till lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och till vissa lagar som har samband med dem är till största delen mycket välkommen och ytterst nödvändig, anser vi i Sannfinländarna. Vi anser det också viktigt att bestämmelserna i fortsättningen utformas mer exakt och ingående.

En viktig förbättring är att handläggning av ersättningar och utredning för yrkesinriktad rehabilitering ska bli snabbare tack vare kortare handläggningstider för ersättningsprocesserna. Vidare är det positivt att systemet med så kallade försäkringsläkare ska utvecklas och insynen i systemet öka. En bra sak är dessutom att propositionen inte försämrar villkoren för arbetstagarna och medför en del förbättringar för företagen.

Däremot är det extra beklagligt att propositionen inte innehåller bestämmelser om ohälsa till följd av mögel- och fuktskador på arbetsplatsen och att drabbade inte kan få stöd för att byta jobb när de får så stora besvär av mikrobiell exponering vid fuktsagor att de inte kan arbeta.

Som regel är besvär vid mögel- och fuktskador obestridda, men på grund av sjukdomens karaktär är det mycket svårt att diagnostisera den yrkessjukdom. Ändå har en del av de drabbade så svåra besvär att de praktiskt taget inte kan arbeta på sin arbetsplats. Om arbetsgivaren inte kan anvisa en arbetslokal där den som har problem med inomhusluften inte får besvär går per-

sonen miste om sin lön och sociala trygghetsförmåner vid arbetsoförmåga.

Det är en orimlig situation för den som insjuknat. Därför bör lagen få bestämmelser om stödåtgärder för personer som insjuknat på grund av problem med mögel och inomhusluft. Åtgärderna ska möjliggöra byte av arbetsplats om man inte kan arbeta på grund av inomhusluften. Men den trepartsgrupp som behandlat frågan har inte nått någon samsyn. Det är mycket beklagligt med avseende på det övergripande skyddet för arbetstagarna. Följaktligen anser vi att lagen skyndsamt måste beredas på nytt i den här frågan.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner ett uttalande (Reservationens förslag till uttalande).

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att ny beredning i fråga om lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar inleds så snart som möjligt och att det då införs bestämmelser om en tydlig stödmekanism till personer som får besvär av fukt- och mögelproblem på sin arbetsplats, också för att stödja ett eventuellt byte av arbete och sörja för tillräcklig ekonomisk trygghet.

Helsingfors den 18 februari 2015

Hanna Mäntylä /saf
Ari Jalonen /saf
Anne Louhelainen /saf

RESERVATION 2

Motivering

Ohälsa relaterad till mikrobiell exponering vid fuktskador förekommer mycket ofta, men kunskaperna om de exakta sjukdomsalstrarna är fortfarande bristfälliga. I de flesta fall går det inte att entydigt mäta eller klarlägga sjukdomsalstraren. Det saknas medicinska kunskaper på området och undersökningsmetoderna är fortfarande elementära. Men det handlar också om olika medicinska skolor och divergerande tolkningar eftersom det också finns de som anser att det går att fullgott bevisa ett orsakssamband mellan besvären och mikrobiell exponering vid fuktskador.

Det är inte bara diagnostiken som är ett problem vid mikrobiell exponering. Också fallen som kan berättiga till ersättning är knepiga. Till exempel den som har besvär på arbetsplatsen, men inte utanför arbetsplatsen, anses vara arbetsför med avseende på ersättningar vid arbetsoförmåga både från olycksfallsförsäkringen och från sjukförsäkringen, eftersom personen är oförmögen att utföra sina tidigare arbetsuppgifter bara i arbetslokaler där han eller hon utsätts för mikrobiell exponering vid fuktskada. Det betyder att man kan gå helt och hållet miste om ersättning för inkomstbortfall efter det akuta sjukdomsstadiet. Också riksdagens revisionsutskott har lyft fram problemet i ett betänkande (ReUB 1/2013 rd).

Ända sedan 2007 har det i samband med den nya lagen också beretts en lag om stöd till byte av jobb vid fuktskador på arbetsplatsen. I det första steget av lagreformen kunde de centrala löntagarorganisationerna och Kommunala arbetsmarknadsverket enas om ett lagförslag, som hade gett stöd vid byte av arbete, om en arbetstagare inte kan arbeta kvar till följd av mikrobiell exponering vid fuktskador på arbetsplatsen. Senare backade Kommunala arbetsmarknadsverket.

Förslaget till lag om stöd för att byta arbete bereddes av social- och hälsovårdsministeriet

samtidigt med lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Tanken var att införa en temporär försökslag på tre år för att ta reda på kostnadseffekterna och möjligheterna att omplacera drabbade arbetstagare i arbetslivet. I oktober 2014 lade ministeriet fram ett förslag om 7 miljoner euro i bidrag för projektet (reservationsanslag 3 år). Trots det motsatte sig Kommunala arbetsmarknadsverket en proposition till riksdagen så det finns inget sådant lagförslag i den aktuella propositionen.

De centrala löntagarorganisationerna har på enad front arbetat för att förbättra situationen och ge drabbade arbetstagare möjligheter att arbeta i lokaler där de inte utsätts för exponering. På så sätt kan man förebygga arbetsoförmåga, förbättra arbetsförmågan hos personer som drabbats av mikrobiell exponering vid fuktskador och förlänga deras tid i arbetslivet.

I betänkandet behandlar utskottet frågan på behörigt sätt och relativt omfattande, men det räcker inte, tycker jag, om man tänker på frågans karaktär och omfattning. Därför föreslog jag ett uttalande som dock inte fick stöd i utskottet.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner lagförslagen enligt betänkandet och

att riksdagen godkänner ett uttalande (Reservationens förslag till uttalande).

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att social- och hälsovårdsministeriet finslipar bestämmelserna i den så kallade mögellagen och att en proposition lämnas till riksdagen så snart att lagen kan träda i

ShUB 49/2014 rd — RP 277/2014 rd

*kraft samtidigt med lagen om olycksfall
i arbetet och om yrkessjukdomar.*

Helsingfors den 18 februari 2015

Erkki Virtanen /vänst